

---

2. Ekonomický růst a hospodářské cykly

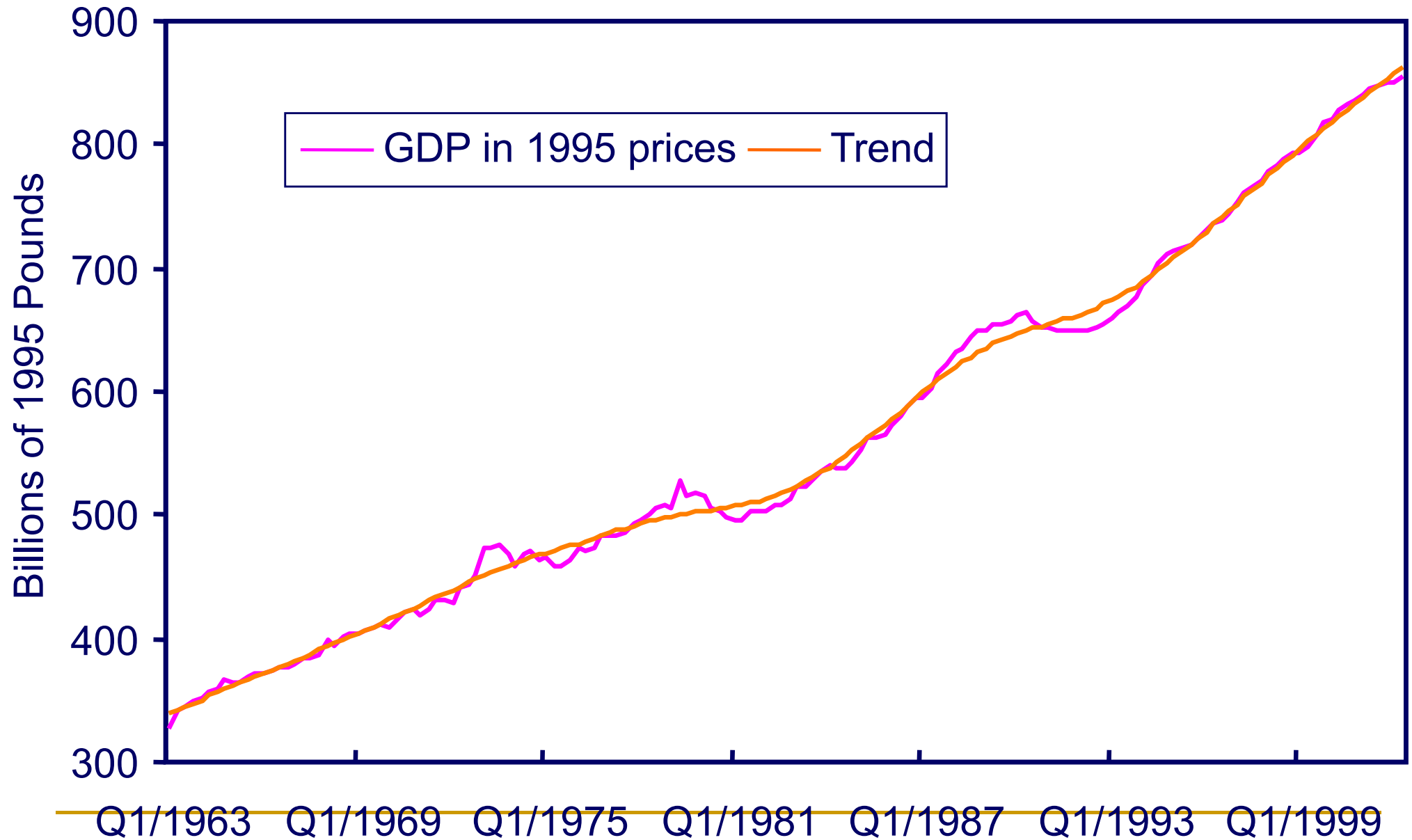

2.1. DYNAMIKA HDP

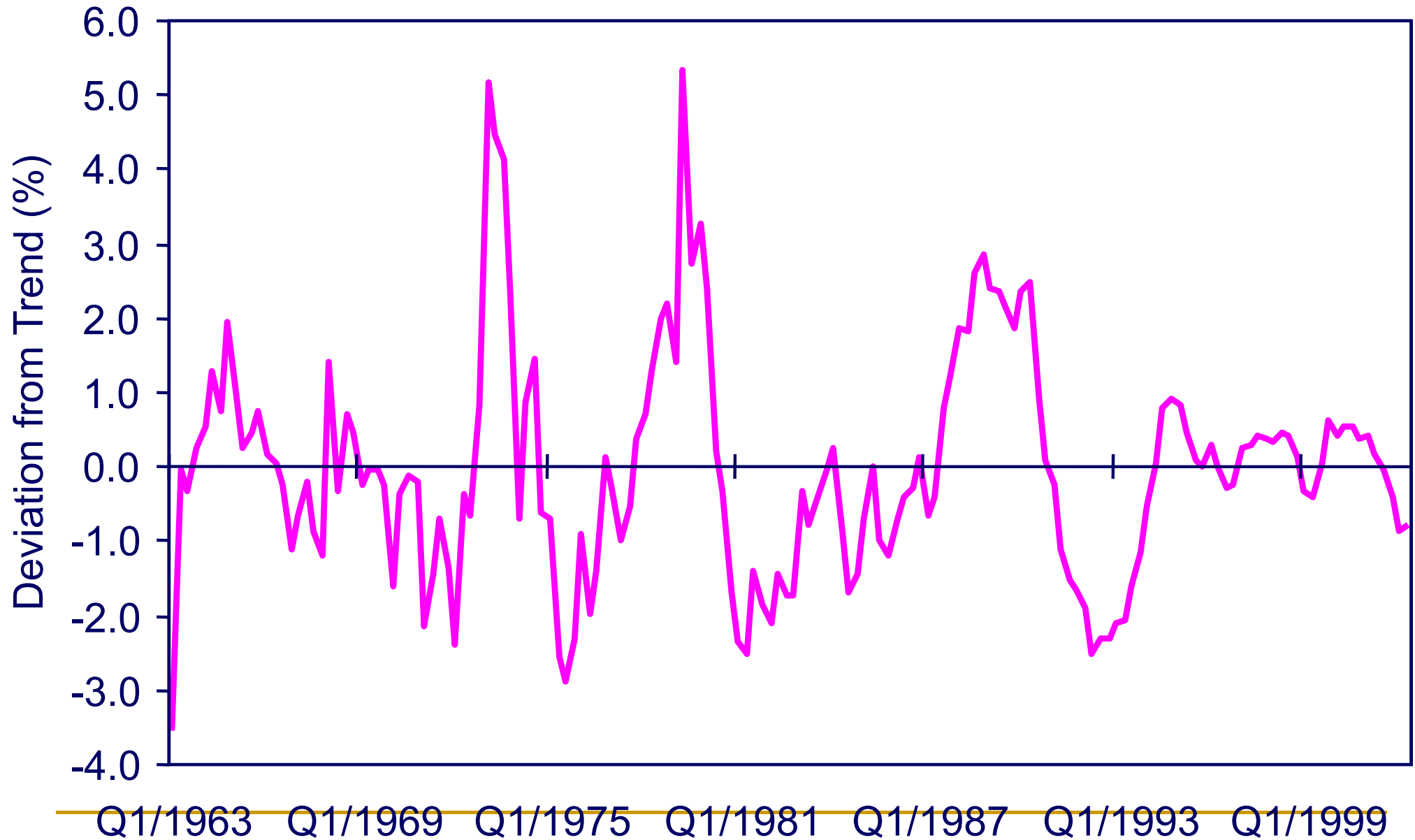
Při sledování vývoje reálného HDP v čase jsou zřejmé dvě jeho základní charakteristiky: **dlouhodobý rostoucí trend a krátkodobé fluktuace.**

Tyto dvě charakteristiky makroekonomické výkonnosti odlišujeme jako **ekonomický růst a hospodářský cyklus.**

Actual and trend GDP, UK, 1963-2002

Real GDP in the UK, deviation from trend (%)

Ekonomický růst v krátkém a dlouhém období

Při pohledu na vývoj ekonomického růstu v dlouhém období se krátkodobé fluktuace hospodářského cyklu zdají zanedbatelné. Ovlivňují však významně každodenní rozhodování ekonomických subjektů (spotřebitelů, pracovníků, firem) a nositelů hospodářské politiky (vlády, centrální banky).

Ekonomický růst v krátkém období (hospodářský cyklus) = interakce AS x AD; stabilizační politika; souvislost s nezaměstnaností

Ekonomický růst v dlouhém období = potenciální produkt, nabídková strana ekonomiky, investice, průměrná dlouhodobá tempa růstu

V dlouhém období se proto analýza vývoje HDP soustřeďuje na determinanty agregátní nabídky, **v krátkém období** na determinanty agregátní poptávky.

Determinanty dlouhodobého ekonomického růstu.

Jaké jsou determinanty změny agregátní nabídky (potenciálního produktu) tedy hospodářského růstu v dlouhém období?

Zdrojem hospodářského růstu je jednak zvýšení množství vstupů (tedy kapitálu a práce) a jednak efektivnější využití vstupů stávajících (tedy růst souhrnné produktivity faktorů), například díky technologickému pokroku (inovacím), vyšší vzdělanosti pracovní síly (kvalitě lidského potenciálu).

Průvodním jevem dlouhodobého ekonomického růstu jsou strukturální změny.

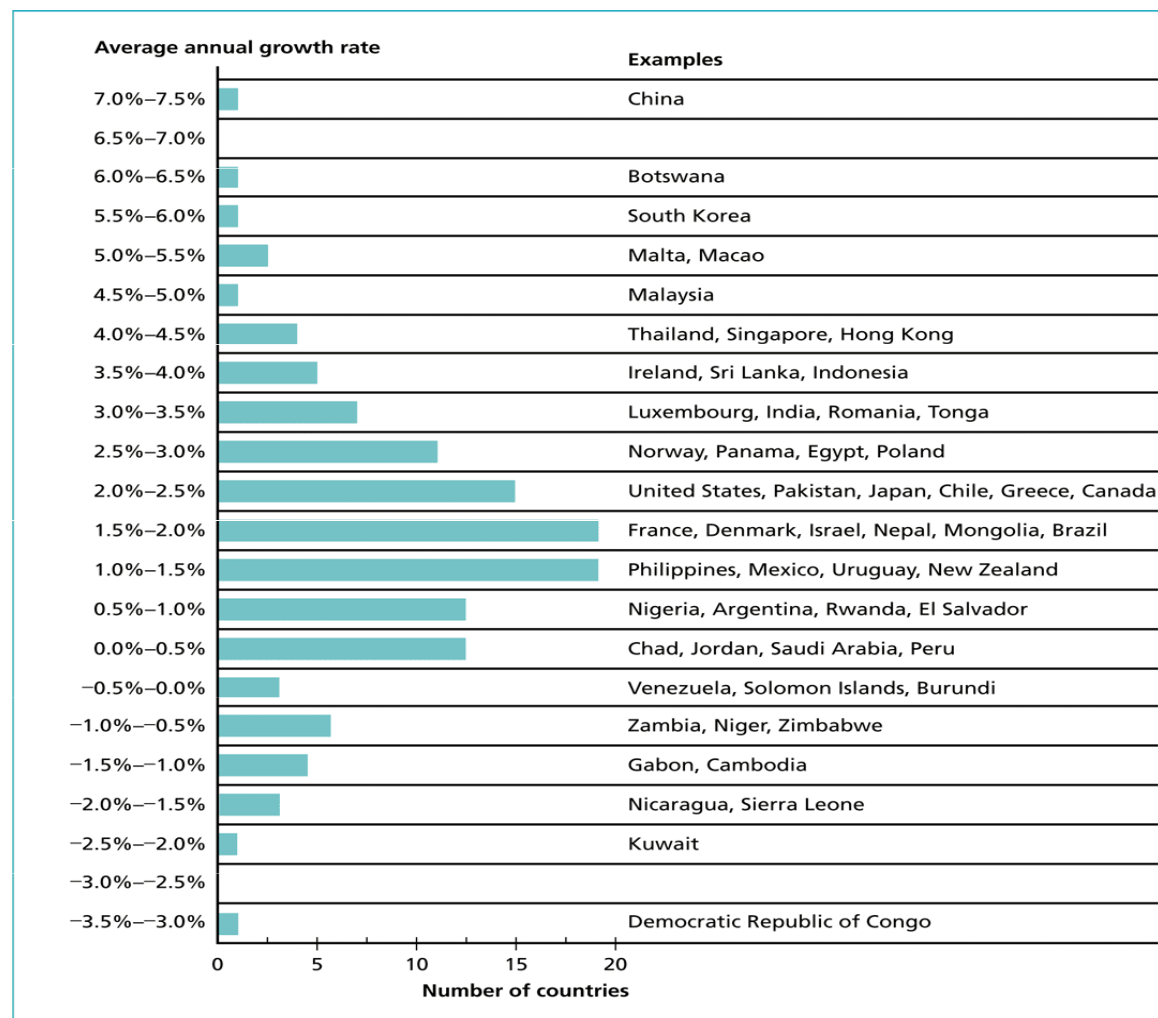
2.2. Ekonomický růst ve 20. století

Zdroj dat: Maddison (2001)

	1900	1913	1929	1950	1987	1992	1999	2002	Av. growth rate
Austria	2,155	2,592	2,766	2,772	11,458	12,932	14,631	15,428	1.9
Belgium	2,087	3,156	3,780	4,085	11,624	13,231	14,947	15,694	2.0
Denmark	2,256	2,926	3,796	5,193	13,480	14,089	16,765	17,126	2.0
Finland	1,248	1,579	2,032	3,181	11,505	11,309	14,289	15,164	2.5
France	2,151	2,606	3,523	3,943	12,380	13,710	15,033	15,875	2.0
Germany	2,232	2,729	3,030	2,903	11,744	12,601	13,520	14,028	1.8
Italy	1,335	1,917	2,314	2,619	11,179	12,444	13,660	14,312	2.4
Netherlands	2,561	3,028	4,255	4,485	11,770	13,274	15,701	16,238	1.8
Norway	1,449	1,870	2,597	4,086	13,615	14,555	17,907	19,135	2.6
Sweden	1,915	2,316	2,894	5,041	12,702	12,728	14,678	15,983	2.1
Switzerland	2,867	3,191	4,736	6,779	14,801	15,548	16,036	16,737	1.7
UK	3,360	3,680	4,116	5,190	11,513	12,033	14,428	15,308	1.5
Japan	882	1,037	1,515	1,437	12,155	14,532	15,431	15,490	2.8
Canada	2,177	3,326	3,789	5,454	13,723	13,613	16,043	17,415	2.1
USA	3,060	3,965	5,160	7,151	16,296	17,329	20,490	21,692	1.9
India	448	503	544	463	841	1,003	1,377	1421*	1.1
Argentina	2,061	2,840	3,266	3,730	5,459	5,607	6,515	6058*	1.1
Bangladesh	488	519	521	463	517	576	712	782	0.5

Rozložení měr růstu. 1970-2005.

Zdroj: Weil (2006)

Sources: Heston, Summers, and Aten (2006), World Bank (2007a).

Deset největších světových ekonomik podle odlišných kritérií 2005.

Zdroj: Weil (2006)

Rank	Highest GDP per Capita		Largest Economies		Most Populous Countries	
	Country	GDP per Capita (\$)	Country	Total GDP (\$ trillions)	Country	Population (millions)
1	Luxembourg	52,636	United States	10.91	China	1,305
2	United Arab Emirates	37,834	China	7.77	India	1,095
3	United States	36,806	India	3.77	United States	296
4	Norway	35,397	Japan	3.22	Indonesia	221
5	Hong Kong, China	31,568	Germany	2.13	Brazil	186
6	Singapore	30,099	Russian Federation	1.94	Pakistan	156
7	Ireland	29,911	United Kingdom	1.63	Russian Federation	143
8	Switzerland	29,549	France	1.60	Bangladesh	142
9	Iceland	29,359	Brazil	1.40	Nigeria	132
10	Denmark	29,207	Italy	1.33	Japan	128

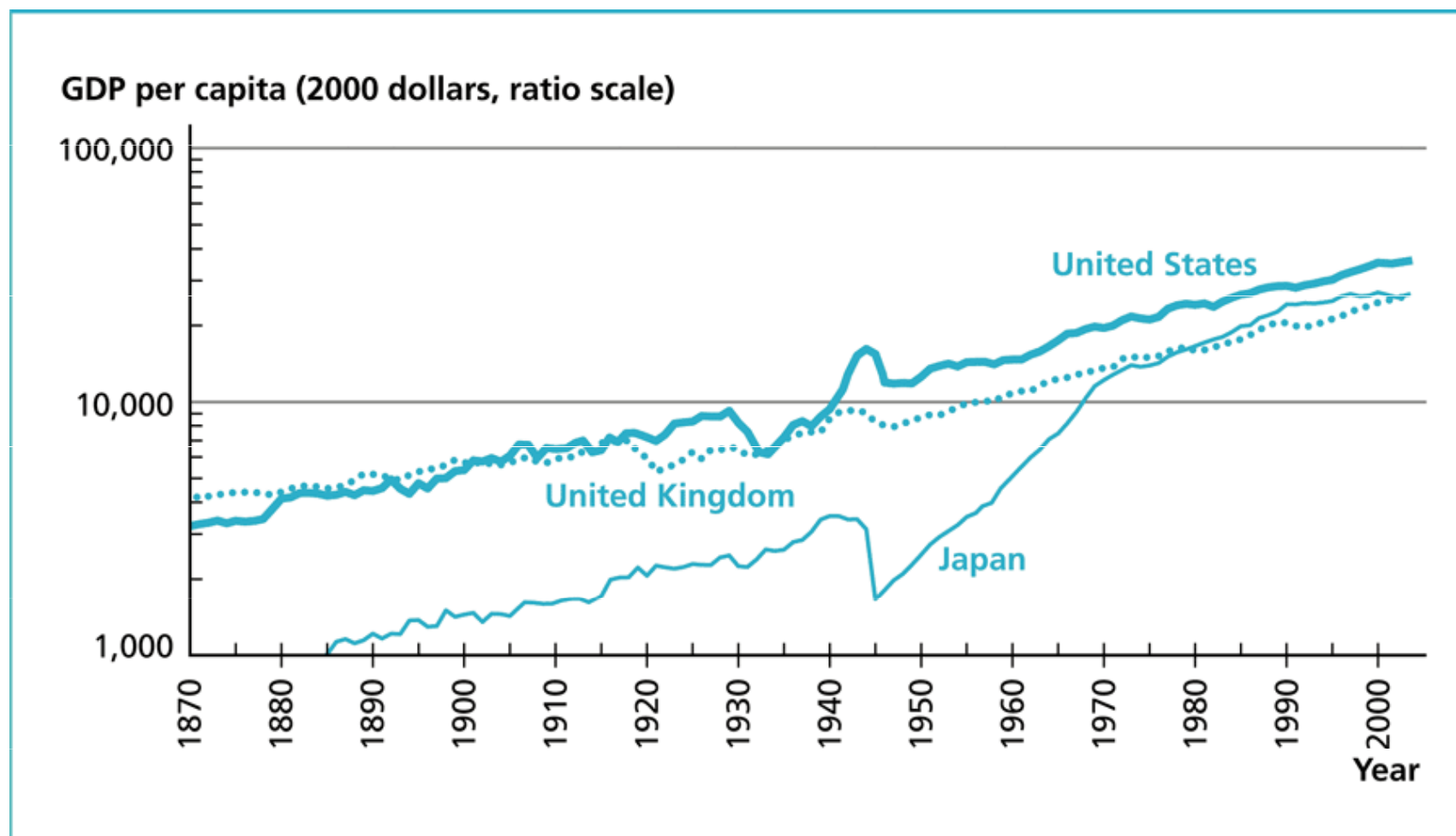
HDP na hlavu. 1500 – 2001 (1990 US dollars)

Zdroj: Maddison; Burda-Wyplosz (2005)

	1500	1820	1950	2001
Západní Evropa	771	1.204	4.579	19.256
Čína	600	600	439	3.583

Ekonomický růst: USA, Velká Británie, Japonsko 1870-2000.

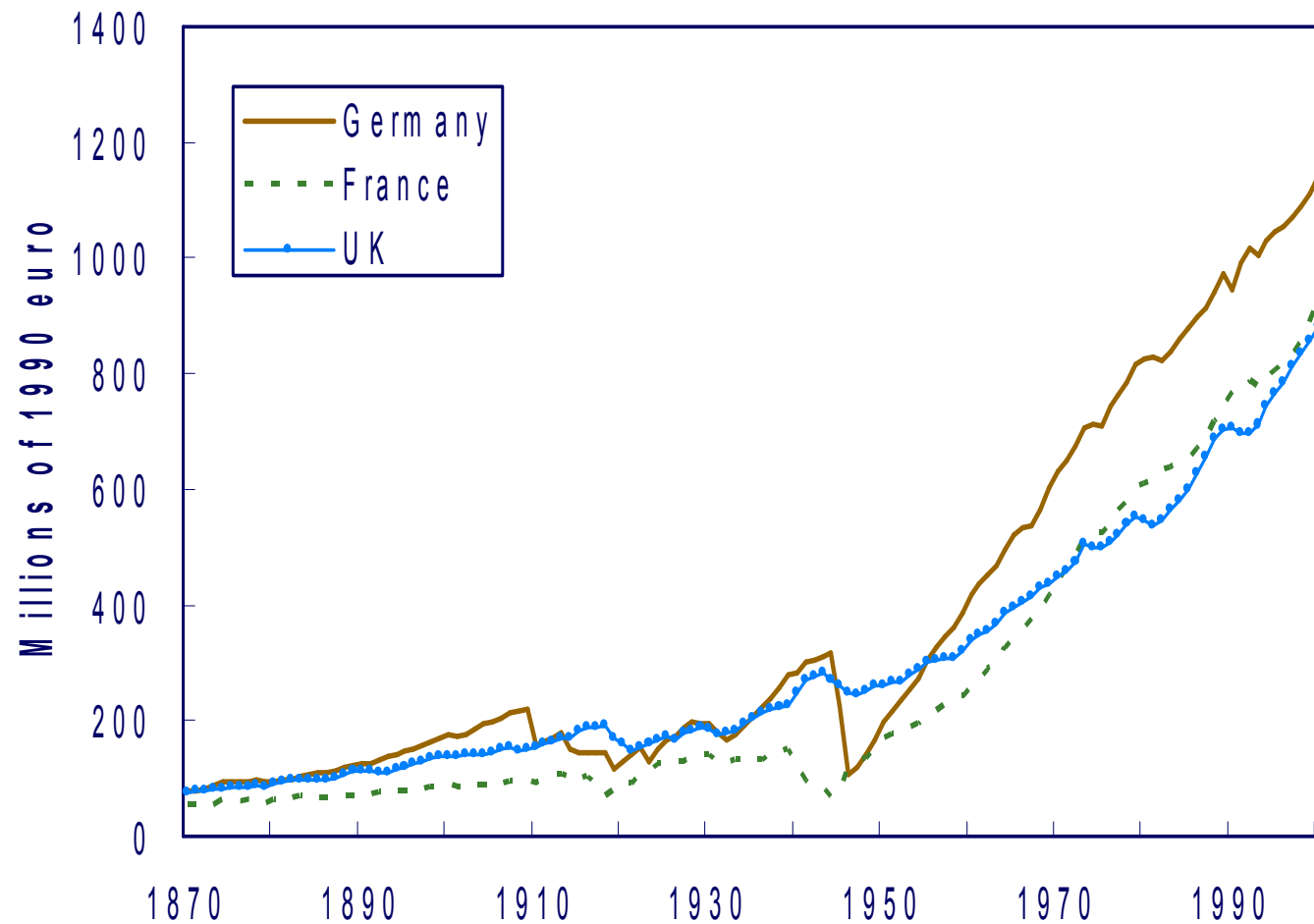
Zdroj: Weil (2006)

Source: Maddison (1995), Heston, Summers, and Aten (2006), World Bank (2007a).

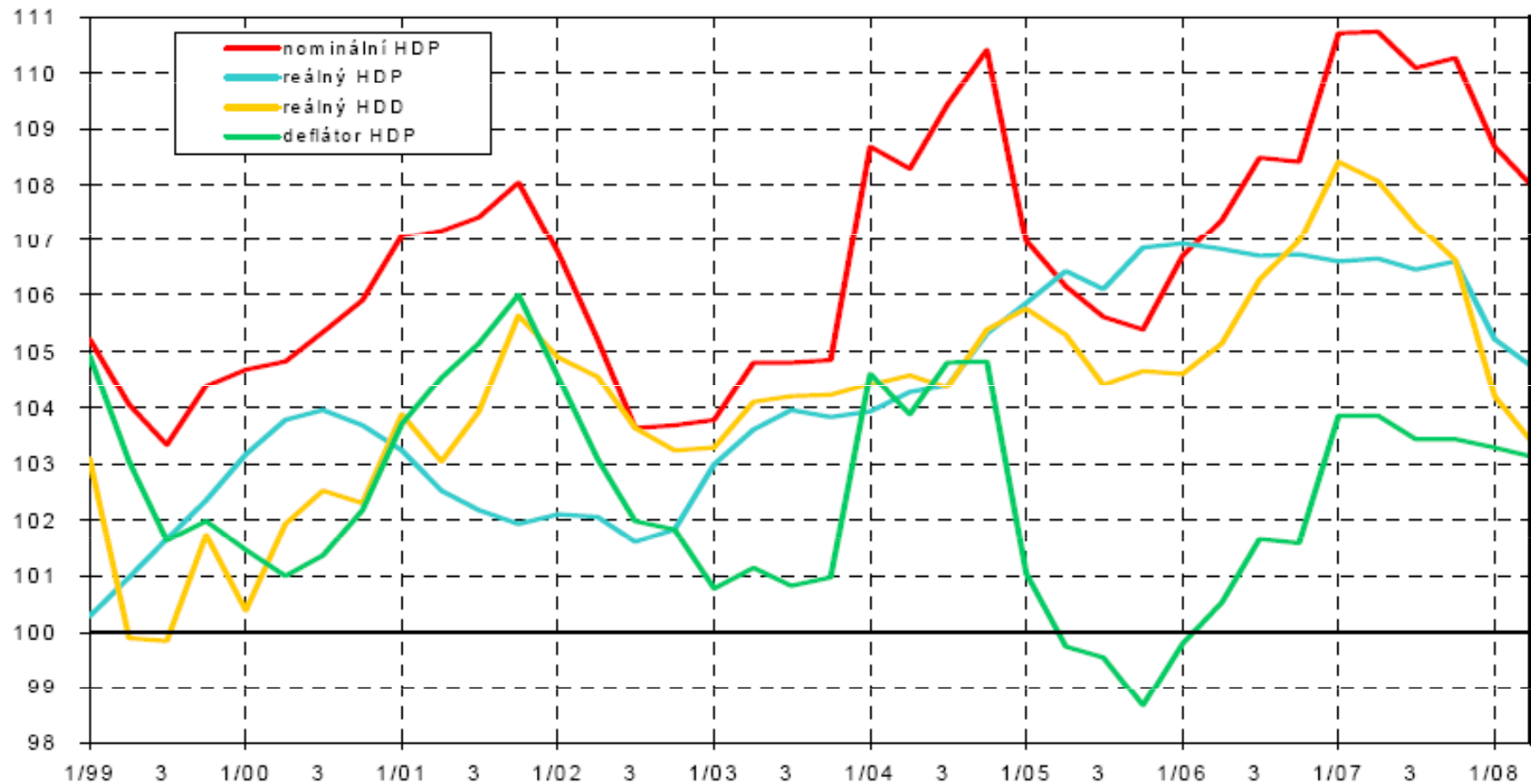
Ekonomický růst: Německo, Francie, V. Británie 1870-2000.

Zdroj: Burda-Wyplosz (2005)

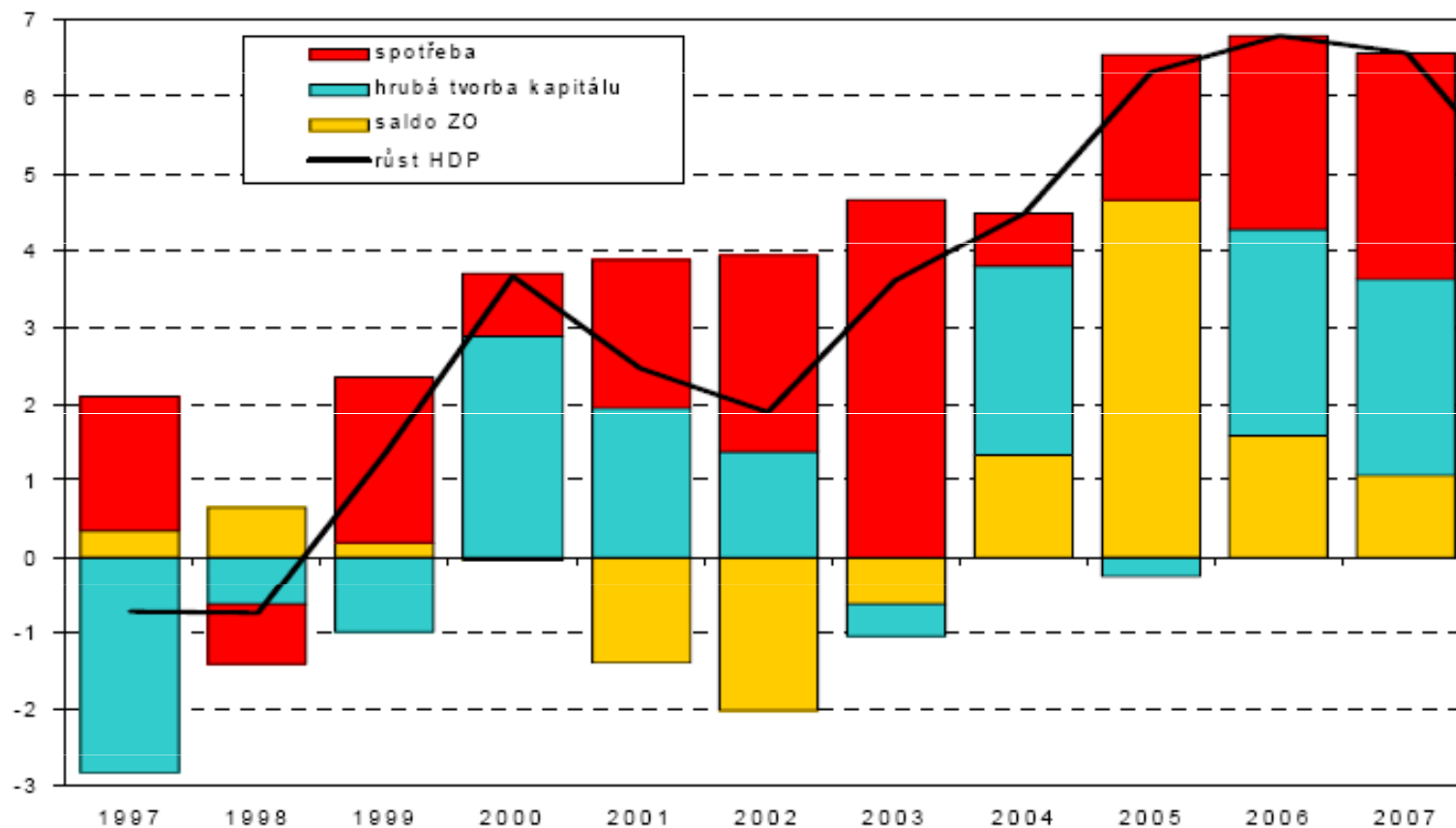
2.3. Hospodářský cyklus ČR; meziroční indexy růstu

Zdroj: Makroekonomická predikce MF ČR

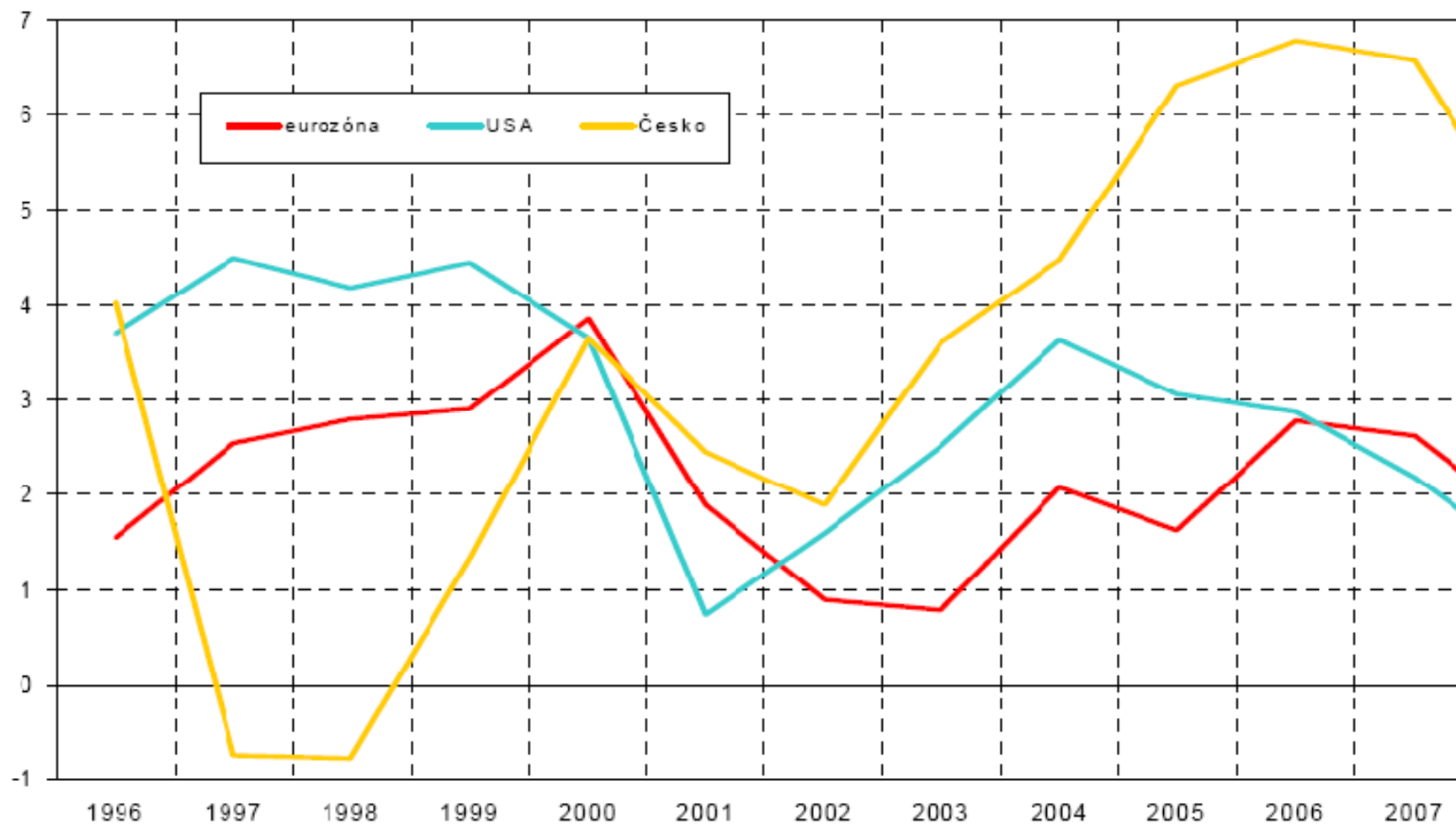
HDP – zdroje cyklického kolísání

Zdroj: Makroekonomická predikce MF ČR

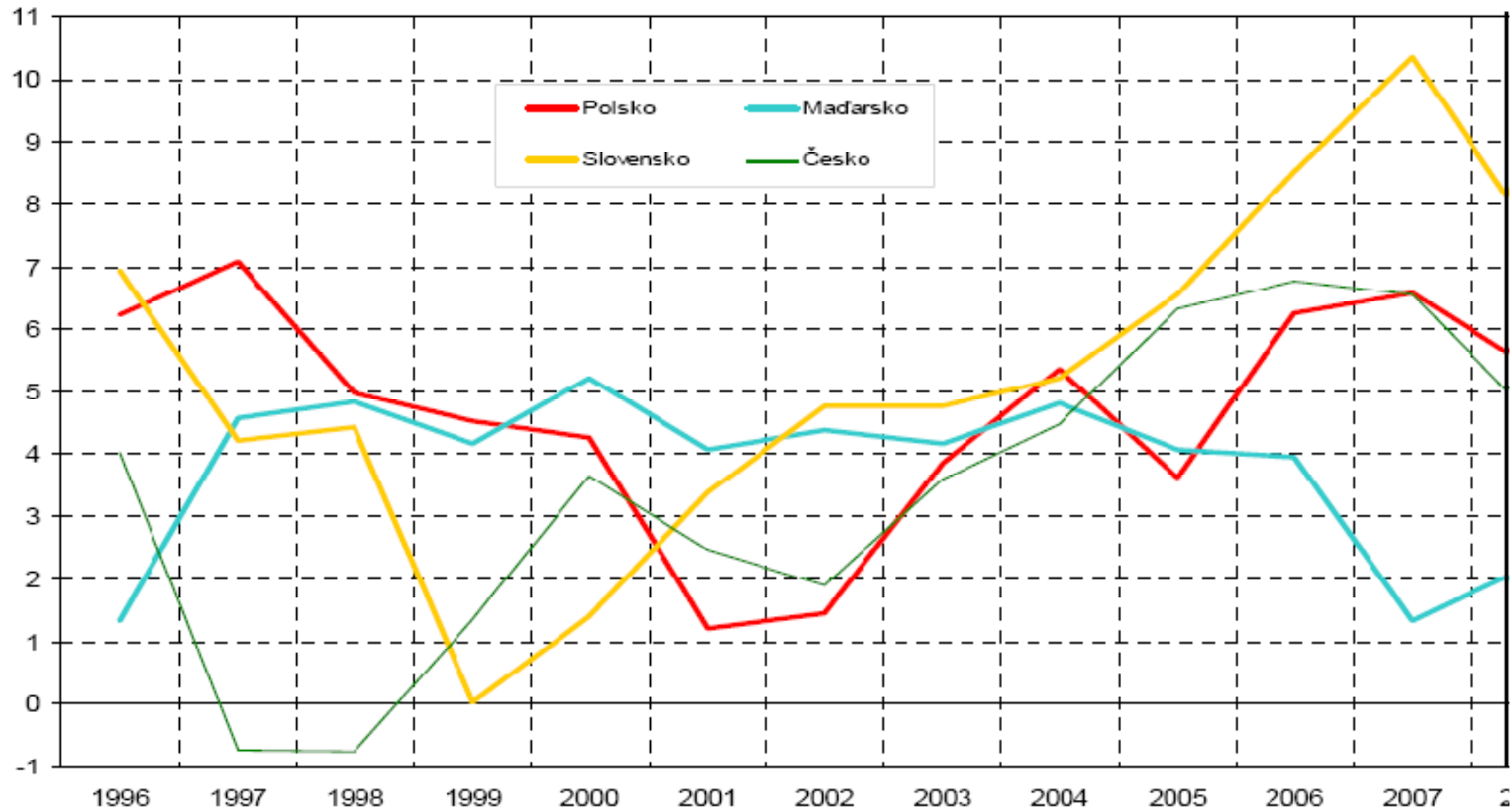
Hospodářský cyklus Eurozóna, USA, ČR

Zdroj: Makroekonomická predikce MF ČR

Hospodářský cyklus - tranzitivní ekonomiky

Zdroj: Makroekonomická predikce MF ČR

2.4. Skutečný a potenciální produkt

Rozdíl mezi dlouhodobým ekonomickým růstem a hospodářským cyklem vyjadřuje odlišení mezi potenciálním a skutečným produktem.

Potenciální produkt je taková úroveň výstupu, které ekonomika dosahuje při dané úrovni technologií a při plném využití dostupných zdrojů. V dlouhém období úroveň HDP sleduje dráhu trendu, tedy růstu potenciálního produktu.

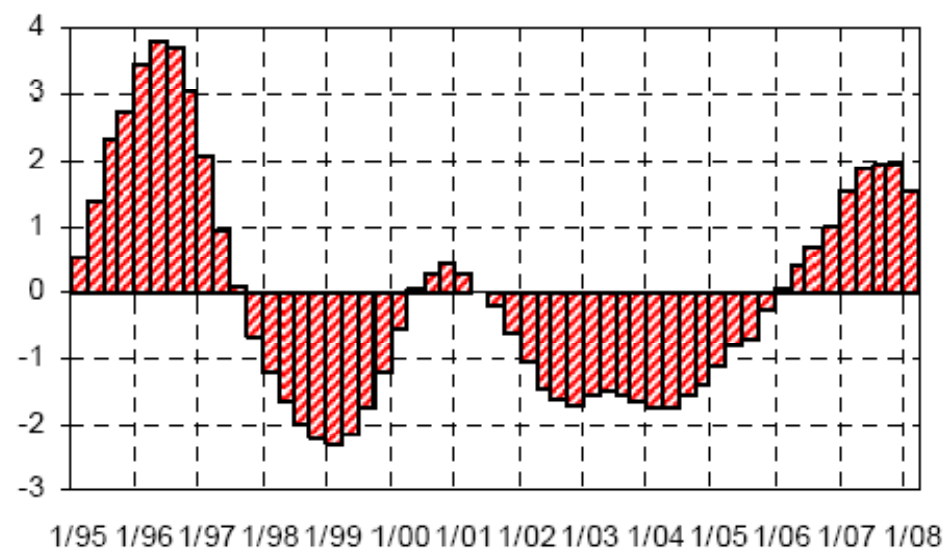
Skutečný produkt kolem tohoto trendu fluktuuje, tedy sleduje průběh hospodářského cyklu. Pokud by zdroje (kapacity) v ekonomice byly vždy plně využity, růst skutečného HDP by se rovnal růstu potenciálního produktu.

Produkční mezera = potenciální GDP – skutečný GDP; identifikuje cyklickou pozici ekonomiky

Produkční mezera

Zdroj: Makroekonomická predikce MF ČR

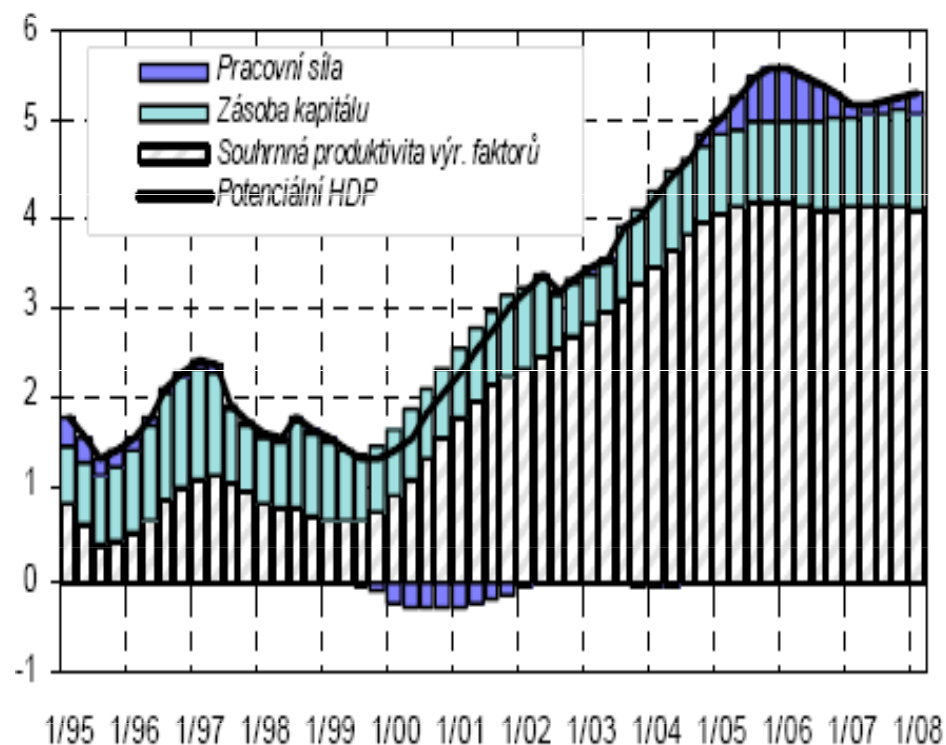
Produkční mezera identifikuje pozici ekonomiky v cyklu a vyjadřuje vztah mezi HDP a potenciálním produktem. Koncept potenciálního produktu a produkční mezery je používán pro analýzu ekonomického vývoje a pro výpočty strukturální bilance veřejných rozpočtů.

Tempo růstu potenciálního produktu

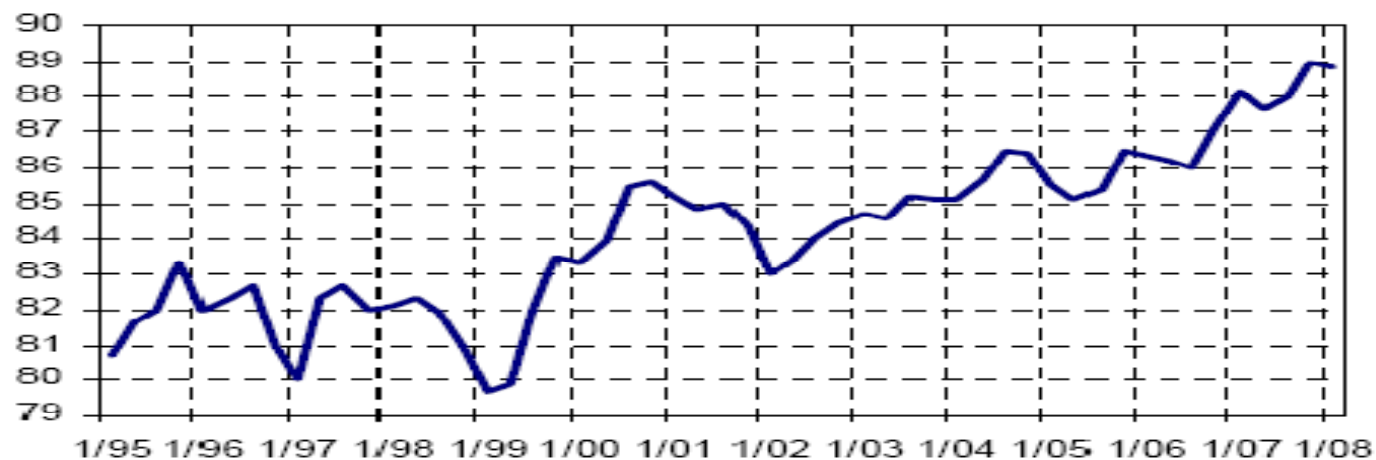
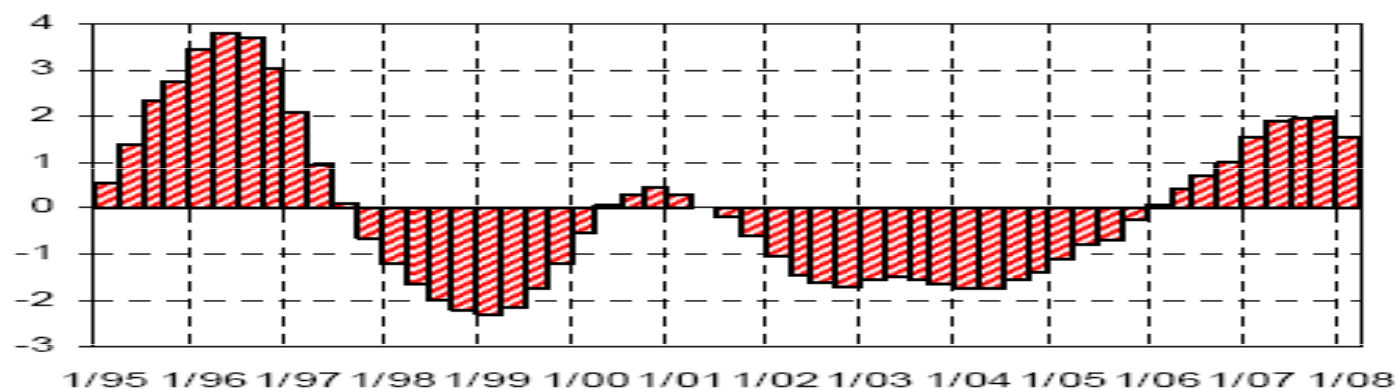
Zdroj: Makroekonomická predikce MF ČR

Potenciální produkt, specifikovaný na základě výpočtu Cobb-Douglasovy produkční funkce, udává úroveň HDP při průměrném využití výrobních faktorů. Růst potenciálního produktu popisuje možnosti udržitelného růstu ekonomiky bez vzniku nerovnováh. Lze jej rozložit na příspěvky pracovní síly, zásoby kapitálu a souhrnné produktivity výrobních faktorů.

Produkční mezera a využití kapacit v průmyslu.

Zdroj: Makroekonomická predikce MF ČR

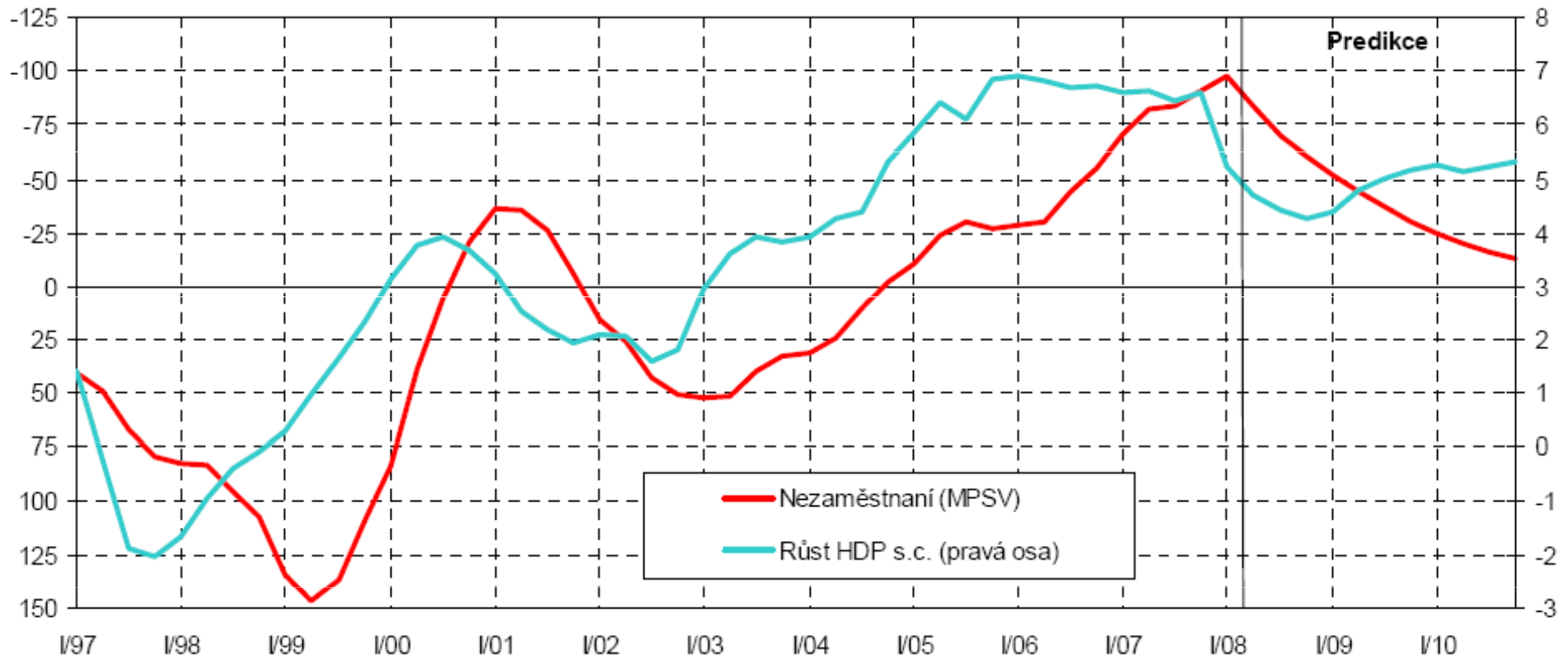

Okunuv zákon (vztah hospodářského cyklu a nezaměstnanosti)

Zdroj: Makroekonomická predikce MF ČR

Graf 3.3: Ekonomický výkon a nezaměstnanost

meziroční přírůstky reálného HDP v % a registrované nezaměstnanosti v tis. osob

2.5.MEZINÁRODNÍ SROVNÁNÍ

Ukazatel produktu na 1 obyvatele vyjadřuje vývoj ekonomické úrovně v dané zemi. Jeho vypovídací schopnost však může být velmi omezena v důsledku nerovnoměrného rozdělení důchodů. Proto je třeba sledovat též tempo růstu reálných mezd a jiné ukazatele.

Mezinárodní srovnání vyžadují převedení HDP na společnou jednotku. Nejjednodušší způsob je pomocí přepočtu oficiálním měnovým kurzem. Parita kupní síly jsou kurzy, které vyjadřují kupní sílu měn tím, že odstraňují odlišnosti cenových úrovní mezi zeměmi.

Mezinárodní srovnání HDP na základě směnných kurzů.

Zdroj: OECD

	At 2000 prices and 2000 exchange rates Aux prix et taux de change de 2000					Volume	at current prices and exchange rates aux prix et taux de change courants				
	2000	2003	2004	2005	2006	$\frac{2006}{2005}$	2003	2004	2005	2006	
	Billions of dollars - Milliards de dollars					ann. % % ann.	Billions of dollars - Milliards de dollars				
Canada	724.9	773.4	798.9	822.4	845.1 *	2.8	866.1	992.1	1131.8	1271.6 *	Canada
Mexico	580.8	593.2	617.9	636.2 *	666.5 *	4.8	638.8	683.1	768.0 *	840.3 *	Mexique
United States	9764.8	10249.8	10651.7	10995.8	11360.7 *	3.3	10908.0	11657.3	12397.9	13185.0 *	États-Unis
Australia	399.6	445.1	457.0	469.8	481.4 *	2.5	545.0	659.4	737.7	782.4 *	Australie
Japan	4667.5	4754.6	4885.1	4978.3	5086.7 *	2.2	4229.1	4605.9	4549.2	4365.6 *	Japon
Korea	511.7	585.9	613.6	639.4	671.3	5.0	608.1	680.5	791.4	888.0	Corée
New Zealand	52.7	59.0	61.2	62.4	63.6 *	1.9	80.7	98.4	109.8	105.5 *	Nouvelle-Zélande
Austria	193.8	199.3	204.1	208.3	214.8	3.1	255.3	292.8	304.8	322.0	Autriche
Belgium	231.9	239.6	246.7	249.4	257.3	3.2	310.0	359.5	371.3	394.0	Belgique
Czech Republic	56.7	61.3	63.9	67.8	72.1 *	6.4	91.4	108.2	124.0	141.4 *	Rép. Tchèque

Zkreslení mezinárodního srovnání HDP při použití směnných kurzů

Zdroj: Weil (2006)

Country	Production of Televisions per Capita	Production of Haircuts per Capita	Price of Televisions in Local Currency	Price of Haircuts in Local Currency	GDP per Capita in Local Currency
Richland	4	40	10	2	120
Poorland	1	10	10	1	20

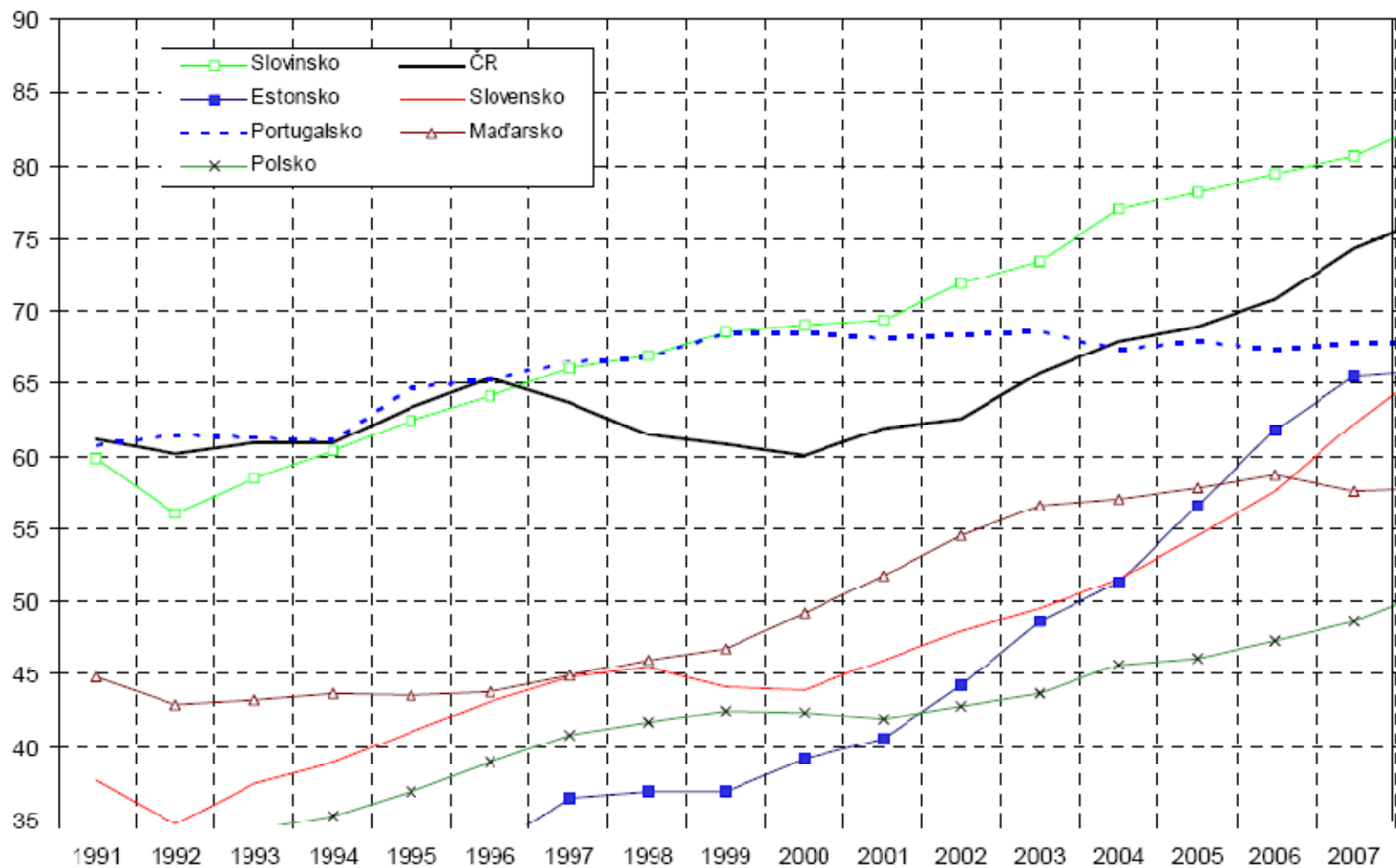

Mezinárodní srovnání HDP podle směnných kurzů a parity kupní síly (PPP)

Zdroj: Weil (2006)

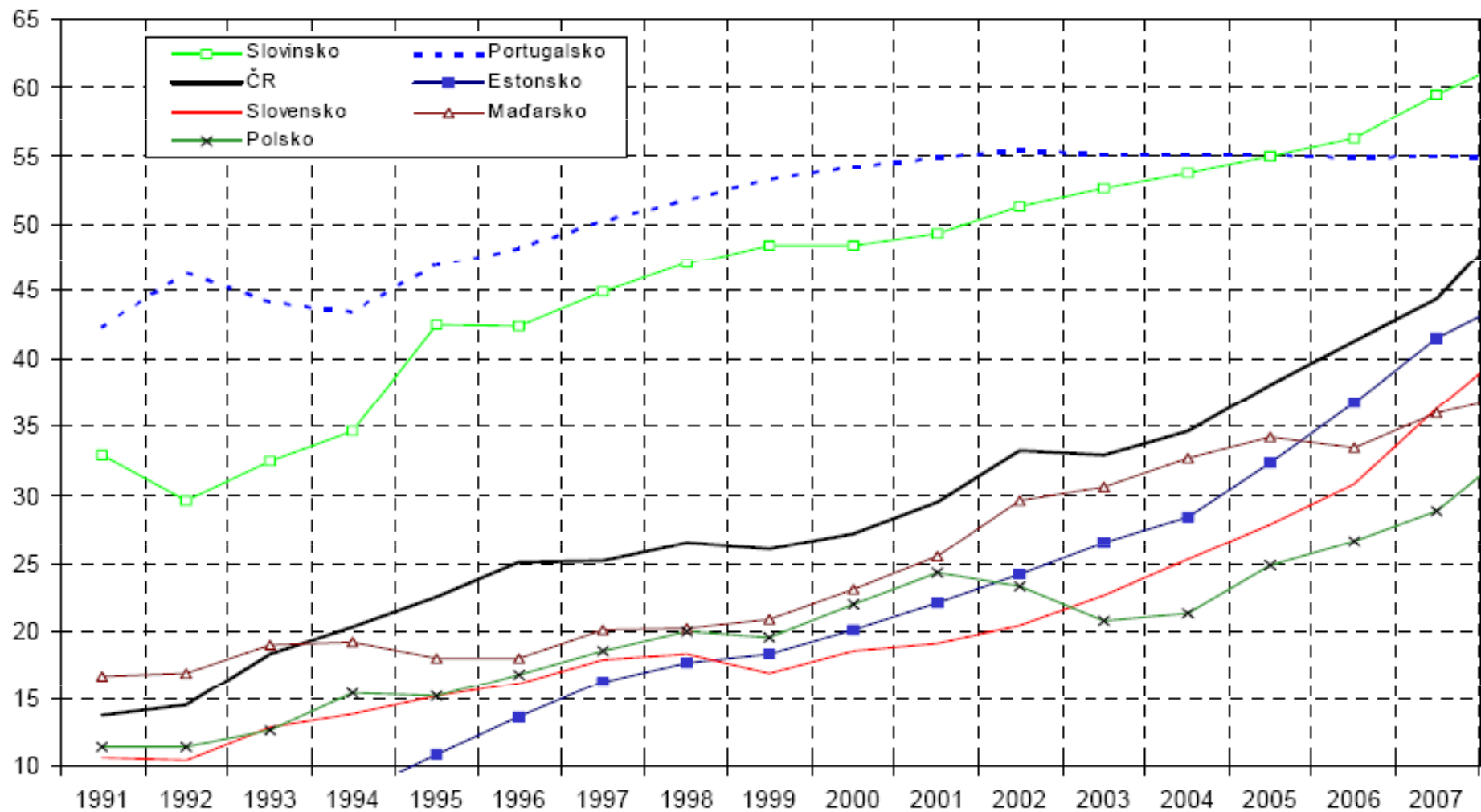
Country	GDP per Capita in 2005 Using Market Exchange Rates (dollars)	GDP per Capita in 2005 Using PPP Exchange Rates (dollars)
United States	37,267	37,267
Japan	39,075	27,817
Germany	23,906	26,210
Argentina	8,094	12,704
Mexico	6,172	9,564
India	588	3,072

Úroveň HDP na obyvatele při přepočtu pomocí běžné parity kupní síly. Zdroj: Makroekonomická predikce MF ČR. EU 12=100

Úroveň HDP na obyvatele při přepočtu pomocí běžného směnného kurzu. Zdroj: Makroekonomická predikce MF ČR.

EU 12=100

Srovnatelná cenová hladina

Zdroj: Makroekonomická predikce MF ČR.

EU 12=100

